

Oglas, pripozvana itd.
bilježi i računaju se po temelju
običnog cjenika ili po dogovoru.

Novički za prednjočinu, oglase itd.
bilježi se naputnicom ili poloz
nicom oznakom. Redovnice u Ečcu
na administraciju lista u Puli.

Kod narodne valja točne oz
nacići imenе, prezime i najbliži
položaj prednjočnika.

Tha list na vireme ne primi,
niti to javi odpravniku u
stvorenem pismu, za koji se
napisati poštarnica, ako se izvane
napisi "Redakcija".

Cenzornog računa br. 847.849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a nestoga sve pokvari". Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stipe Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmptić i drugi, u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Za narodnu prosvjetu.

Prošle nedjelje obdržavana bijahu tri
javna sastanka, na kojih se je glavno
razpravljalo pitanje našega školstva.

U Praskom predgradju u Kraljevskih
Vinogradih sastao se je cvjet praznoga
občinstva, da razpravlja o potrebi češkoga
sveučilišta u Brnu i da se izjavи za jugo
slavensko sveučilište. Braća Česi pokazali
su i na tom sastanku, da krv nije voda,
da su pripravni s nama zajedno stupili u
borbu za jugoslavensko sveučilište i da će
nas u tu svrhu u javnosti i na carevin
skom vieču bratski podupirati.

U metropoli bratskoga nam slovens
koga naroda, u bieleg Ljubljani, sastalo se
sve što narodno misli ičeli, da razpravlja
o ustrojenju slovenskoga sveučilišta na
našem jugu.

Mnogobrojni govornici, načelnik Hri
bar, dr. Gregorić, odvjetnici dr. Triller i
dr. Kokelj, trgovac Lavrenčić, socijalde
mokrat Linhart i kršćanski socijalist Go
stlinčar — svi ti izjavile se složno svaki
sa svoga stanovišta za osnuće jugosla
venskog sveučilišta u Ljubljani.

Treći sastanak, "zavalo je političko
društvo, "Edinstvo" u prostorije "Tržaškoga
Sokola" u Trstu. Na ovom sastanku raz
pravljalo se je sa obširnjim programom,
jer su narodno-prosvjetne potrebe tršćansk
ih Slovaca mnogo veće nego li ostale
naše braće.

Bes osobite agitacije, na jednostavni
poziv u glasilu našega političkoga društva
napunilo je slovensko občinstvo grada
Trsta, sastoeće iz svih slojeva, do zad
njeg kutića sve prostorije tršćanskoga
"Sokola".

Predsjednik političkoga društva, "Edi
nost" g. Matko Mandić, otvorio u urećeni
sat sastanak, pozdravi srdično mnogo
brojno občinstvo, kojemu predstavi od
lične goste g. profesora Spinčića i od
vjetnika dr. Janežića, koje skupštini
burno pozdravile.

Zatim se je predsjednik toplimi riečimi
sjetio narodnoga dobrovoljara, kojega je
prošlih dana neuprosna smrt nakon kratke
i teže bolesti u bolji život pozvala (Kao
na zapovied ušlo je na noge čitavo ob
činstvo u dvorani). Taj velezaslužni muž
bio je naš nezboravni g. Fran Ka
list (Slava mu!). Nabrojiv zatim go
vornik mnogobrojna dobročinstva, koja je
pojoknik našem narodu osobito za nje
govu prosvjetu izkazao, pozove prisutne
da užiknu odličnomu pojokniku tro
kratni: "s l a v a", čemu se skupštini
jednoglasno odazvala.

Na predlog predsjednikov bijahu, oda
šlani koli u bieleg Ljubljani toli u Zlatni
Prag pozdravni brzjavci na braću, koja
razpravljaju o ustrojenju jugoslavenskoga
sveučilišta.

Zatim se preslo na prvu točku dnev
noga reda i to na razpravu o pučkom
kolstu u gradu Trstu.

Prvi je progovorio o tom predmetu
odbornik i učitelj g. Milos Kamuš
ić, koji je razpravljao o potrebi slo
venskih pučkih škola u gradu Trstu sa

stanovišta pedagoškog; pokazav kolika se
priči primati podporu austrijskim Ni
emcem i Talijanom iz Njemačke, odnosno iz
Italije, ona nebi mogla zabraniti tada ni
nam podporu u kulturne svrhe, kad bismo
ju dobili iz Rusije. Poslije reći po
veća pak sve do ministarstva bogoslovja
i nastave — preporeuci prisutnim, da ne
klonu duhom i da neprestana svuda od
lučno zahtjevati ustrojenje slovenskih puč
kih škola u gradu Trstu, na što imaju
pravo na temelju državnih temeljnih za
kona.

Skuščnari prekidaše govornika čestim
povlađivanjem osobito na onih mjestih,
gdje je oštro odsudio skolske oblasti, koje
neće, da zadovolje pravici i zakonu.

Drugi govornik bio je o istom pred
metu I. podpredsjednik pol. društva "Edi
nost" dr. Gregorin, koji se kako reče
na uvodu svog temeljilog razglašanja —
već 17 ili 18 godina bavi pitanjem o
ustrojenju slovenskih pučkih škola u
gradu Trstu. On je naime već kao kandidat
odvjetničlva u Šežani sastavio prvi
utek proti riešbi mjestnih školskih ob
lasti, koje su odbile molbu 1400 olaca
slovenske djece, podnesenu putem poli
tikoga društva jur godine 1883. za ustroje
nju slovenske pučke škole u Trstu. Od
navedene godine vuče se to pi
tanje, a ono nije krvnjom tršćanskog
magistrata i ostalih školskih oblasti ni
danas rješeno.

Statističkimi podatci i zakoni u ruci
dokazuju jo govornik, nepobitno, pravo
tršćanskih Slovaca do svojih pučkih škola.
Za Nieme reče, koji su doseljeni amo
brine se država i više nego li treba, jer
oni imaju i suviše svakovrsnih škola u
svom jeziku. Školska oblast pive molbe
grada Trsta, gradski magistrat, troši og
romne svote novaca ne samo za talijansku
djecu nego na žlost i za slovensku, koju
putem škole našemu narodu odjudeje i
otimlje. Samo za slovensku djecu neće da
ista znaju ni gradske ni državne školske
oblasti. Njim — i jednim i drugim je
pravo, da se našom djecom pune njihove
škole.

Ogorčen radi te nepravde, koju na
našu našem narodu ne samo Talijani,
negi i državne oblasti, izjavili uzdignutim
glasom, da čemo morati i mi slediti
primjer austrijskih Talijana i Niemaca,
na kojih se jedni utiču za pripomoć
društva. Dante Alighieri i Italija, a drugi
Algem. deutscher Schule verein u Njemačkoj. Kano, ovi jedni
i drugi bili čemo i mi prisiljeni, da tra
žimo pomoć za naše prosvjetne svrhe
izvan naše države.

Istim pravom, kojim traže naši Tal
ijani pomoć u Italiji, noši Niemci u Nje
mačkoj, možemo i mi potražiti pomoć za
naše prosvjetne svrhe u Rusiji. — Čim je
govornik izrekao zadnje rieči, nastu u dvo
rani burno pleskavci i odobravanje, a pri
sutni vladin odaslanik izjavili poluglasno,
da on proti tomu prosvjetuje. Govornik
odgovori bezobjavno vladinom odasla
niku, da neima tuj mješta njegovom
prosvjetu i da on opetuje svoju tvrdnju,

jer ako nenalazi vlasta shodnim, da pre
nima stetā Slovencem grada Trsta tim,
priči primati podporu austrijskim Ni
emcem i Talijanom iz Njemačke, odnosno iz
Italije, ona nebi mogla zabraniti tada ni
nam podporu u kulturne svrhe, kad bismo
ju dobili iz Rusije. Poslije reći po
veća pak sve do ministarstva bogoslovja
i nastave — preporeuci prisutnim, da ne
klonu duhom i da neprestana svuda od
lučno zahtjevati ustrojenje slovenskih puč
kih škola u gradu Trstu, na što imaju
pravo na temelju državnih temeljnih za
kona.

O zadnjoj točki dnevnoga reda, o
srednjem školstvu i o ustrojenju jugosla
venskog sveučilišta, govorio je obširno i
temeljito II. podpredsjednik "Edinstvo" g.
dr. Ryba. Njegov govor doneti čemo u
budućem broju u koliko nam bude do
puštao prostor lista.

Rusinski zastupnici glasovali će proti pro
vizoriju, jer vlasta nije do sada ništa ne
nila za Rusine, već je i kod poslednjih
češnjačkih izbora podupirala poljski klub
na štetu Rusina.

Socijalista Eldersch reče, da parla
menat neće redovito poslovali, dok nebudu
uvedeno sveobče izravno izborno pravo.
Socijalisti će glasovati proti provizoriju,
jer neimadu pouzdanja u vlastu.

Češki agrarac Rabaj izjavlji, da će
češki zastupnici, koji predstavljaju polj
dješki stališ svoga naroda, glasovati proti
provizoriju kano i ostali zastupnici češkoga
naroda, jer neimadu ni oni pouzdanja u
vladu.

Njemački radikalac Bareuther izjavlji,
da pošto nije vlasta izdala zakon, koji bi
bio priznao njemački jezik državnim jezi
kom, i pošto nije ukinula § 14. i buduć
imade u proračunu proti ustavnih stavaka,
kao što je ona za ustrojenje češke tehničke
škole u Brnu, to će njemačko-radikalna
stranka glasovati proti provizoriju.

Generalni govornik proti provizoriju
zastupnik Kulp govorio je češki podvrgav
oštrog kritici postupanje sadašnje vlade,
koja bi htjela zadovoljiti svima, a nezado
voljava nikoga.

Zatim bijaše upućena zakonska osnova
o provizoriju odboru. U istoj sjednici pro
svjedovanje zastupnik Hanlis, član pučko
katoličkog kluba proti uvrštenju interpe
lacija u zapisnik, koje vredaju čuvar
katoličkog pučanstva države.

Na grožnje vladinih listova o razpu
stu carevinskoga vieča odgovorio je mlado
česki narod na tu grožnju odgovoriti do
stojnim načinom. Nezdrave odnošaje u
Austriji neda se lečiti politikom, koja ne
pripoznaje sve narode jednakim i ravno
pravnim. Ako ministar-predsjednik neima
već drugoga načina, da provede svoje
osnove, nego same grožnje, tada je to
znak, da se on čuti vrlo slabim, jer tko
je čvrst i moćan, taj se negrovi neposlano.

DOPISI.

Nerezine, koncem studenoga. Kad
se ono god. 1878. dogradila nova crkva
B. D. M. od Zdravila i nju uzeo na ma
ticu, mjesto do ondušnje glavne crkve s.
M. Mandale, odmah bijaše nastao spor
glede uporabe jezika kod pojedinih obreda,
koji spor ostade neriješen sve do danaske.
Ako bi nam znao kazati, kad će se rie
šiti? Toj spor dao povoda raznim de
monstracijama i prosvidjim, kojim bijahu
na čelu vodje mjestne talijanske stranke.
No on je dao povoda i tome, da su se
odnošaj, u pogledu narodnosti veoma za
ostire i nasto duboki jaz između Hrvata
i Talijana. Ne samo to, nego
nekoji nazovi Talijani zadje tako daleko
u svom fanatizmu, da su potek udarati
crkvene poglavare riečima, a na žlost i
šakama. Dodušo danaske ne udaraju na
svečenika više šakama, ali za to znadu —
kao iz rešeta sipati proti njima svako
vrstnih pogrdnih rieči; a pokoravati se

naredbama svojih duhovnih pastira samo onda, kad se njima to prohtije i shodno čini. Ne kazemo, da su svi Nerezinci takvi — ne: imade ih dobrih i plemenitih; ali radi jedne ovce sve stado gubavo.

Kako sedaleko dojeralo u tome, pokazuje nam to dogodaj, koji se zbio dne 16. studenoga. Toga dana imalo se obaviti vjenčanje D. Stanich-a, iz bližnjeg Osora, sa C. Suchlich (čitat Zuklić). Kad mjestni dušobrižnik došao na oltar, u misnom odjelu, — i postavio obični upit na vjenčenika, — u hrvatskom jeziku, koji se upotrebljava od pamstvica u crkvenim obredima, — podigne prosvjedujući glas dr. Depangher, občinski ličnik, — kum nevjestice — zahtjevajući, da se taj obred obavi u čisto talijanskom jeziku. Kad dušobrižnik — ne imajući za to nikakve nadležne naredbe — usluška pomenutog deliju, uze on nevjesticu, i odvede je iz crkve, na veliku sablazan prisutnoga naroda. Ali na čuda, ne prodje ni pol sata, a doktor opet vodi nevjesticu u crkvu i prisustvuje pomenutom obredu u — hrvatskom jeziku. Treba li tumačenja? Djela govore! Da, imademo nadodati; da je otac nevjestice, valten i oduševljeni pristaša talijanaša, ipak izjavio, da on hoće da se njegovu kćer vjenča u običajnom crkvenom jeziku. „I ja sam se tako dva puta ženio!“ — To je činjenica, s druge strane i značajna. Zbilja, bilo bi već jednom vrieme, da se ova stvar kraju prirede u zakon odredi, da bude kašto je bilo u stara — vremena.

Nego što je u jednu ruku smješno, a u drugu žalostno, gdje i učitelj talijanske škole — Tonoli — od nekog doba uprave svoje sile i rek bi, postavio se na razpolaganje tim zanešenjakom, ne bi li im izvoštio pobjedu, te u to ime nije žalio ovih praznika potruditi se, sa zetom Šuletom, dr. Depangher-om, — da Rima, ne bi li mu pošlo za rukom uvjeriti odlučujuće čimbenike, kako je ovde sve nekad bilo latinski, ali da su i „preči fanatici“ stvar preokrenuli na svoju; kako se u Nerezinah ne govori nego talijanski (??) itd.

Da su valjda „preči fanatici“ stvar na svoju ruku uzelni nije temeljito, jer, dok nije bilo dojakošnje nove crkve, svi su se crkveni obredi obavljali u staro-hrvatskom jeziku, a tek kasnije — pošto nije bilo stalne odluke — naslo se dušobrižnika, koji su mješali na svoju želju, ili iz neznanja ili iz obzira. Međutim kako doznamemo iz pouzdanog izvora, — poslaniči bijahu u Rimu veoma lilađno primljeni i . . . — Čudimo se g. Tonoli-u, „papalinac“, da se upušta u takvu manipulaciju, koja se ni najmanje ne može slagati s njegovim načelima, što više: oni se očito protive i kose. On, koji ne pripada ni beloj ni crnoj boji talijanske klike, — barem tako javno izpoveda, — kako je mogao dopustiti, da se njegova osoba izrabljuje, — radi poznanstva s nekoj osobom u Rimu, — u takve svrhe? Ni po rieti, kad bi on pomagao ljudima, koji teže za narodnim svojim pravicama, ali kako oprostiti mu, kad se podaje na službu ljudima, koji na najbrutalniji način kleve u svoje duhovne glavare, koji teže da iznarođe ovdješnji narod? Je li to pravedno, godine Tonoli? Mi Vam poručujemo, da se ostavite toga posla, a da radite svoje sile uložite u droge svrhe, koje će Vam lješju uspomenu ustaviti!

Franina i Jurina.

Fr. Cuje Jurino, koga su izabrali leprinacki i mošćenički macki za deputata? Jur. A koga drugoga lego svojega generala. Fr. Blaze njim, sada će njim s Porečeve na vreći heč posiljat! Jur. Aj neće, lego će njim je sam nositi, kada poje i po svoju placu.

Razne vesti.

Političke:

Austro-Ugarska. O izbornom pokretu Dalmaciji pišu novine, da će se stranka prava i, narodno-hrvatska stranka kod predstojecih izbora ipak složiti uzprkos zaključku predstavnika narodne stranke, da svaka stranka samostalno radi. Tako primjerice kandidiraju u nekoj kotari, po dva kandidata, jednoga pravaša i drugog narodnjaka. To je i pravo, da se sami izbornici slože kad bijahu predstavnici narodne stranke proti slogi ili bolje rekuć, kad nehitjedose pravašem odstupili dolicen broj mandata.

Dalmatinski listovi pišu, da će biti imenovan članom gospodske kuće odlican Hrvat i plemenita grof Manfredo Borelli, da se tim popravi pogrešku, koju je bila vlasta počinila imenovanjem talijanaša Musatia članom gospodske kuće.

U Galiciji pokrenuće Poljaci živu agitaciju proti njemačkom nasišju, što no ga provadja pruska vlast na poljskoj djeci i na njihovih majkah. Glasoviti poljski pisac Sinskiević prioblio je u novinama proglas, kojim pozivlje sve zemljake na podršku ubogoj i tlacenoj braći u njemačkoj državi. U Lavovu sastaje se poljske gospodje i stvorile zaključak, da se pozove sve poljske žene, da priteku na pomoć blednoj raji u Poznjanu.

U zadnjoj sjednici hrvatskoga sabora bijahu izabrani saborški odbori, kojim će se izručiti razne podneske, koji stignu na sabor.

Proti izboru načelnika združene opozicije, zastupniku dru. Breshtyenskomu podaleli su vladini izbornici prsjeć, te je njegov izbor izručen verifikacionom odboru. Ovaj zastupnik izabrao bijaše uz sav pritisak vladinog činovničtva sa većinom od preko 50 glasova.

Crna Gora. Hrvatski listovi odsudjuju odlučno najnoviji korak crnogorske vlade u poslu zavoda sv. Jeronima. Ti listovi kažu, da je kneza Nikolu zaveo upravitelj ministarstva pravosudja dr. Vojnović, koji mirzi iz dne duše sve, što je hrvatsko, premda je i on rođen Hrvat i akoprem svi članovi njegove obitelji poznati hrvatski rodoljubi. Tim korakom — kažu — izgubio je knez zadnje simpatije, što ih je uživao među Hrvatima, jer se je dao u službu ljudima protivnikom hrvatskog i srpskog naroda, dalmatinskim odpadnikom i talijanašem.

Srbija. Beckim listovom pišu iz Biogradu, da su pokazale razprave u narodnoj skupštini i u senatu o izvanjskoj politici dovoljno, da daju sve veće stranke veliku važnost prijateljskim odnosajem između Srbije i Austro-Ugarske. U tom smislu, da se je izjavio i ministar-predsjednik dr. Vučić u svojem govoru, na poznatu interpretaciju senatora Milinkovića gledje žalostnih odnosa u Staroj Srbiji.

Na biogradskom dvoru da je opet uzpostavljen mir između kraljevskih sup-

roga. Kraljica, da je doduće s puščicom zahtjevala, da se odstrani iz dvora njezinu mladju sestru — u koju se je, bi reč kralj Aleksander zagledao, nu video da kralj ne popušta, morala je ona popustiti. Sklopljeno je dakle samo prividno i privremeno primirje, da goli nebunke opet rat u kraljevskoj porodici.

Bugarska. Iz Sofije pišu, da su tamo započele razprave glede uticanja dunavskog parohodarskog ugovora između Bugarske i Rumunjske.

Glasovi, da je poginula američanska misionarka Stone uslijed napora i zlostavljanja, neobično su se Američki konzul u Carigradu oprovravajući te glasove izložiti, da se još uvek vode pregovori sa turškim razbojnici, koji ugrubiše rečenu amerikanku i njezinu pratilicu.

Mjestne:

Nezadovoljstvo puljskih talijanaša.

U jednom ovađnjem listiću citamo, da je mjestni izborni odbor držao sjednicu, da se dogovori, sto im valja poduzeti proti središnjem izbornom odboru, koji je predložio, za kandidate u istarskom veleposjedu osobе, koje su neprijazne gradu Puli i prolivno prenosu sabora i zemaljskoga odbora iz Poreča u Pulu. Svi članovi mještanskog odbora složile su u tom, da središnji izborni odbor nije opravdao pouzdanja, koje je unj bilo stavilo občinstvo grada Pule. Tej odbor, da je postavio za kandidate osobu, koja je poznata kao protivnik gradu Puli.

Radi tog zaključio je mjestni odbor u Puli, da se odašalje bezodvlačno talijanskomu središnjemu izbornomu odboru prsjeć i zahtjeve grada Pule i da se već sada poduzmo potrebite korake za slučaj da nobi središnji izborni odbor uvažio opravdane razloge mjestnog izbornog odbora grada Pule.

Mi smo u zadnjem broju samo natuknuli, da vlast u našem gradjanskom nezadovoljstvu proti talijanskomu političkomu družtvu, koje narivava svoje ljubimice talijanskim izbornikom za kandidate i nepitajući jesu li ti sposobni i da li su s njimi izbornici zadovoljni.

I tako pružaju nam opet jednom naši mili susedi sjajan dokaz, da imade među njimi mnogo gajiljobe i da njeva vauzda sulo zlato, sto se blišti.

Pišu nam Iz Premantura: Dne 24. proslošlog mjeseca uniro je u 74. godini svoje dobe, rodoljub Martin Skoko. Dobromu pokojniku luhka domaća zemljača.

Prvi istarski Sokol u Puli, poziva slavno občinstvo na Nikoljevu večer, koju će se slaviti u velikoj društvenoj dvorani u subotu dne 7. decembra 1901. sliedećim rasporedom: 1. Farkaš: „Vijenac narodnih pjesama“, udara tamburaški zbor. 2. Jelusić: „Nikol-dan“, krasostvo: Emica Kandušerova. 3. Broz: „Perka Polka“, udara tamburaški zbor. 4. Niemčić: „Grob-kaludjera“, predava J. Gospodnetić. 5. Brajaš: „Kastav-grād“, koračnica, pjevački zbor. 6. Jelusić: „Noćni stražari“, zbor od I. pl. Zajca, udara tamburaški zbor. 7. Volc: „O Nikolju-dnc“, prizor iz djetinjeg života u dva čina: U vezanom slogu preveo Jelusić. Predstavljaju učenici i učenice iz škole družbe sv. Cirila i Metoda u Poli-Sijama. 8. Švaglić: „Z Bogom more“, varijacija za brači. uz pratnju tamburaškog zbora. 9. „Nastup svjetog Nikole“. Prate ga andjeli i djavoli. Zbor pjeva svecne psalme. Obredni čin Propovijed. Ispitivanje. Razdoblja darovanja. 10. Tečajem čitave večeri traje šaljiva pošta. Ples: Uzalne cene: Za članove po osobi K — 30, za članove za obitelj K 1, za nečlanove po osobi K 1, za pozvanike za obitelj K 2. Početak u 8 sati u večer. Odbor.

NB. Darovi se izračuju cijeli poslijevi podne društvenom poslužniku. Plaća se po dana 10 h.

Članovi „Matice Hrvatske“ iz Puli — scine mogu dignuti svoja godišnja izviesca

kod povjerenika, g. B. Bekar, učitelja na c. kr. gimnaziju u Puli u njegovom stanu ulica Maura 268 ili u našoj tickari. Istodobno umoljavaju se, da bi uplatili eventualno i svoje prinose. Svakog inteligentnijeg Hrvata i Slovaca u Puli bi moralu dužnost biti, upisati se za člana „Matice Hrvatske“, da tako povećamo podporu prezašluome književnoj družtvu.

Pokrajinske:

Izbori Adeljara u Novoj Vasi. Kako svadje, gdje imaju Talijani suku i škare, tako i u Novoj Vasi propadom do 16 glasova, po njihovom računu. Naših glasovalo 126, a njihovih 142. Uvjeren može biti svaki, koji pozná naše odnose, da kad bi mi bili imali još koju stotinu glasova povrh onih 126, oni bi bili isto imali većinu iz više navedena razloga.

Istina, naših birača failo je mnogo, osobito iz porezovne občine Baderne, koja se je ovaj put (osim desetak njih) kao nikad time ostamočila. Usuprot mora se otvoreno pohvaliti junaka Žbandajce, u kojeg treba, da se mnoge i mnoge naše občine ugledaju. Tamo je takva sloga, da će Talijani trebati po koji zub skriši prije nego ih podasne skute. Čast i slava njim! Mnogi se tuže, da smo izgubili, jer se de se je s naše strane premalo radiло. To vele oni, koji su spali, dok je izbor svršio. Labko je korili al je težko radići. Tko pozná čitav porečki kotar, taj znaće koliko imamo mi naših ljudi tamо, koji bi što mogli učiniti za narod.

Slobodnii nema ni jednoga; svećenici hoće neće, skrčeni i sapeti su od biskupa posve, a što da čini ono par slobodnijih učitelja? Ono par boljih kinetova valja na sve hockali, jer inače sami ništa ne učimo. U obči: sironstvo, ovisnost, strah, neznanje itd. našega naroda, pa onda neprimjerne sljeparje, s druge strane nepriznaju nam i same pol. oblasti, sve je to помогло našim protivnikom do pobjede.

Kad su vidjeli, da sa glasovima zastaju, onda odbacuj naše radi nikavih ili skoro nikavih razloga; dočim s njihove strane glasovali su malodobni i oni, koji nisu u listinama bili, kažnjeni, koji ne plaćaju dostačan porez, za tim članovi takozvanih dita s svaki posebice, a našim se nije dozvolilo. Osim toga glasovali su mnogi ne imajući pravo iz občine Vrsar i Poreč, koji nisu pripadnici občine, odnosno koji spadaju gradskom izborničtvu.

Mi smo s naše strane podnesli reklame na kolarsko poglavarstvo, al da izbori su prošli, a rješenje čemo dobili ako Rog da za druge zemaljske izbore. Iz toga se vidi, koga vlasta gladi.

U občinah, kojim su na čelu Talijani, retko ili nikad nećemo doći do pobjede kod nijednih izbora, ako bude ovako dopustala vlast, i nadalje ploviti talijanski brod, koji jadri ravno put toli uzdišanog Rima. I to je plod vladajućeg sustava!

Opću su **pobjedili talijanski vlasti**. Javili smo u prošlim brojevima, što su sve poduzeli istarski talijaniši proti vlasti naredbi, da se postavi na postajaljne istarske željeznicu Trst-Poreč troježne (njemačko-talijanske-hrvatske) oglašće i dvojezične (talijansko-hrvatske) napise.

Znajući iz nedavne prošlosti, da im je pošto rukom obezkrigli vlastinu na redbu glede dvojezičnih tabli na sudovih istre zaglašnom vikom i uličnim izgradji, poslužiće se i sada vikom i krikom u novinama, občinskim zastupstvima i u ministarskim dvoranah u Beču proti navedenoj vlastinoj naredbi o napisih na željezničkim postajama.

Igra ta uspjela im je i ovaj put posverena — kako javljaju talijanskim novinam iz Beča.

Te novine priobčuju naime iz Beča viesti, da je ministar željeznicu pl. Wittek uverio zastupnike Rizzi-a-i Ben-i-a-i-a, koji bijahu dne 3. t. m. kod njega, da će biti imena postajah na 26.

Svih oim vrednlatinikom, koji nepodmire tečajem ovoga mjeseca predplatu ili dug, tokom na zmanje.

Ijezničkoj prugi Trst-Poreč je dino tala lijanaka.

Troježnički oglasi, da će se nalaziti jedino u nultarnim prostorijah postaje i na tabelah na cestah i putevih.

Talijanski zastupnici zahtjevaju od ministra, da budu i ovi posljednji oglasi jedino u talijanskom jeziku sastavljeni, ne što im je g. ministar odgovorio, da to neide, jer da su ti oglasi radi občinstva.

Dogovori — kažu nadalje — rečene novine — traju i nadalje.

Talijanski zastupnici Istru nezadovoljavaju se da kles s tim, što bi imali biti na postajah željeznice, za koje doprinosi i jamči čitava pokrajina, samo talijanski napis ili nazivi, već oni hoće, da nebude ni na oglašili ili proglašili, ni u samih postajah, ni na putokazih i cestah ikakvog traga hrvatskomu ili slovenskomu jeziku, jeziku ogromne vedeine pučanstva Istre. Oni hoće, da se Istru prikaže u čisto talijanskom ruku, da putnici ne poze na nijednoj postaji, iz nijednog oglasa, da imade u Istri Hrvata i Slovenaca. I u tomu njim ide minister željeznica pl. Wittek dragovoljno na ruku. On je već pristao, da budu na postajah izvana talijanski napisi, i nije branio troježničke oglase ili proglaške kao pravo Hrvata ili Slovenaca, već se jedino izgavarao, da to zahtjeva služba i da treba ostaviti radi občinstva.

Ministar željeznica nepozna narodnostih odnosa u Istri, ili se je preplasio talijanske krike i vike, pa od stralia popušta i tamu, gdje tripi njegov ugled i sam zakon.

Našim župnikom Hrvatom i Slovencem preporučamo, da pozovu g. ministra u javnoj sjednici na odgovornost, jer ako je iako dužan i zvan, da štiti i brani pravici i zakon, to su valjda i prav red u gg. ministri.

Izbori zastupnika za sabore u Istri i Goričkoj obavije se u kmečkih občinah juče. U Istri izabrani su od hrvatske stranke gg.: Prof. V. Spinčić, prof. M. Mandić, dr. M. Trinajstić, župnik Josip Konopare, dr. M. Loginja, dr. D. Trinajstić, Šime Kvirk Korulić i pop Ante Andrijević. U Goričkoj izabrani su dr. A. Gregorčić, Ernest Klavzar, prof. Ivan Berbuš i župnik Blaž Grča od slovenske klerikalne stranke, te dr. Treo i Albini Štrekelj od slovenske napredne stranke.

K predsjednjem izboru u gradu Kopru. Od tamo nam piše: Naš suhoperari Šejor Felice netriko okolo sebe osoba, koje su od njega sposobnije i koje bi ga moglo da njegove današnje visine strmatljiviti u morsku dubinu.

Jedan od takvih pogibeljnih mu protivnika jest dr. P. A. Gambini, bivši državni i zemaljski zastupnik i zem. prisjednik. Njegu nije trijo već odavna Šejor Felice, a od zadnjih državnih izbora, kadno je Gambini na svoju ruku kandidirao u izborničtu istarskog veleposjeda, i proti volji talijanskog političkoga društva, zamrzao se Šejor Felicu do kraja.

Sada pružila se ovomu najljepša prilika, da ga izpodrine i sa stolice zemaljskoga zastupnika i odbornika. Proti njemu postavio je naime kao kandidata u gradu Kopru načelnika Belli.

Nu Gambini je u Kopru vrlo poznat i od nižega pučanstva cijenjen, jer je bio ovđe dugi niz godina načelnikom.

Njegovi prijatelji podupiru svimi silami njegovu kandidaturu za grad Kopar. Protivnici pak rade iž petnju žila, da ga strovile. Razmjer glasova neće biti velik. Odlučiti bi mogli kod tog izbora glasovi činovnika raznih struka. Većina ovih prijatelja uz Gambinija, koji je u privatnom životu susreliji i prijatan. Za to znaju njegovi neprijatelji te se utekosu pod vladino okrilje. Vlada ih nije zapustila ni sada. Doznačeno naime, da su činovnici dobili mog, da se sustegnu od izbora, da se nepletu u izbornu borbu.

Proti takvomu migu nebišmo imali i krikom izazivali obitelji, neki

nista, kad bi bio sveobči, kad bi svih novnici dobili takov mlig, ali mi smo uvjereni, da takvog miga neće dobiti c. krnovnici ni u Voloskom, ni u Lošinju, ni u Pazinu itd., gdje će se voditi izborna borba između hrvatskoga i talijanskoga kandidata i gdje će po običaju ogromna vedića e. kr. činovnika glasovati za Talijane. Jeli to pravedno?

Iz Poljama (občina Veprinac) pišu nam, koncem prošlog mjeseca: Pred nekoliko dana pisao Vam je, gosp. uređnici, Vas ovdasjni dopisnik o sesmosti odnosjima, koji vladaju u našoj občini i izrazito želu, da bi se isti jednom već pojavili, jer ovako se već neda napred. Naš je narod, nabuckan proti crvenkim i skolskim oblastima i proti svim onim, koji mu samo dobro žele, baš podvijljan. On vam ne pozna ni Boga ni svetece, ni molitve, ni izpovjedi. Kad govoriti o svećenika ili crkvi, govori kao kakav Turčin o krštanju. To sjeme bezvjersata posjao je poznati samoubojica, koga božja Provinost nije mogla više na životu trpjeti, a njegovo bogmorozko djelo nastavljuju njegovi naslijednici i njihovi plaćenici. „Uđari po pastiru, i stado će se razpreći“, govorit pismo, a tog načela drže se i naši poglavari, koji dobro znaju, da kad čovjek izgubi vjeru u Boga, da postane živinom. Nema prilike, pri kojoj se nebi na najuglaviji način napadalo crkvu i njene poglavare a mržnja proti crkvi postala je takovoim, da ljudi neće na smrtnoj posteli da čuju riječ svećenika i da se izmire sa Bogom, pred kojeg prieštoli imaju da stupi i komu imaju da daju račun o svom življenju.

Povjest nam prati, da su najveći bezvjerci i progonitelji crkve na smrtnoj posteli — zatelli — kat. svećenika, da se pomire s Bogom, pred kojeg prieštoli s Bogom i da su opozvali sav svoj prijeđeni proljetvinski rad — a među nama (nas je skoro sram to niti pripovjedati) našao se mladi čovjek, koji je uzprkos vrućoj molbi svojih roditelja odbio svećeniku na smrtnoj posteli i koji je umro kao niemo blago! To se je dogodilo na 24. pr. m.

Sasma je naravno, da se takvog čovjeka ima pokopati bez sudjelovanja svećenika; to izričito prepisiju i crkveni zakoni. Prema tomu nije ni naš veleć. g. kapelan htio sprovesti tog nesretnog čovjeka do greba. Nu što se je dogodilo? Dogodilo se je, da je jedan dio naroda tako navala na njego prieštjom i kletvama, da je g. kapelan usprkos jasnom slolu crkvenih propisa, morao popustiti i doličnika crkveno pokopati.

Rekoh gori, da je sjeme tog bezvjerskoga posjao onaj nesretni samoubojica, koji je nedjeljom najmijavio težake i činio ih raditi na njivi, a svoga psa slao u crkvu na sv. misu, reko sam takodjer, da to bezvjersvo podržaje i širi talijanska stranka u Istri putem svojih plaćenika, i izvan naše občine, nu u velike su odgovorne za to i naše političke oblasti, kojima je sve to poznato i koje mučke to odobravaju pošto ne poduzimaju, nikakvih koraka ni mjera, da se ti odnosaji poboljšaju.

Preporučujemo međutim iste našim državnim zastupnicima, da kaže gg. ministrom, kakvi odnosaši vladaju u našem kotoru pod upravom gosp. kapetana Scarpe i njegovih činovnika.

Još k vlasti o razbojstvu u po-rečkom kotoru. Težko ozledjeni Vlašić iz Novevase još je uvek u pogibiji života. Desnu ruku nemajući gribati, a govor tek koje nerazumljivo slovo. Sudbeno povjerenstvo bilo je kod njega dne 26. pr. m., aiza toga bilo je uapšeno pet njegovih napadača, koji su u svojoj pustopasnosti bezkažnjeni napravili i drugih donesli običnih junačevata.

I doisto isti napadači jesu u noći iz drugog uzkrsnog dana dosli pred kuću obitelji Vlašić, te ondje psokvami, vikom za Judin novac radi proti svom narodu; čovjek, koji je radi požude za novcem

izadju iz kuće. Mjeseca avgusta tek god, prigodom izleta porečke gospode u Novuras, isti napadači izmaliili su skoro do mrtva našeg nekog čovjeka, a malo za tim napali i sada ozledjenog Vlašića, koji bi bio i tada zlo prošao, da nijegi srećom nije umaknut. Od onda nije prošla nedjelja, da obitelj Vlašića nije bila izvršena svakovrstnim psokvam i izazivom sa strane tih podivljalih napadača. Jednomo su napali Vlašićeva služi i tjerali ga kamenjem dođar po privatnim kućama, kamo se bio utekao. A dvojica istih bili su drugom sgodom ozledili takodjer Petru Vlašiću, stricu, sada ozledjenog. Obitelj Vlašića bila je ta progantna obznanila i totarskom poglavarstvu, i sudu, i oružnom, te pitala dozvolu za nošenje oružja, ali uvek bez ikakvog uspjeha. Ipak obitelji Vlašić nije se nikad ogrešila o postjeće zakone. Zar to nisu srednjovječni odnosi?

Iz Opatijske pišu nam početkom t. m.: Naši se občinski izbori blizuju svakim danom; još kratak niz dana, i naš će narod potvrditi, da je zadovoljan sa sadašnjom občinskom upravom, koja je, odakdje je prešla u hrvatske ruke, na čest i korist občine.

Naši se občinski izbori blizuju svakim danom; još kratak niz dana, i naš će narod potvrditi, da je zadovoljan sa sadašnjom občinskom upravom, koja je, odakdje je prešla u hrvatske ruke, na čest i korist občine.

Govori se, a to će biti istina, da se još sadačica Njemaca dogovorila sa talijanskim slijalkom u Voloskom, da će naši stupiti kod budućih občinskih izbora proti Hrvatima i onim Niemcima, koji će zajedno sa Hrvatima birati. To nam također jasno dokazuje ono bljutavo pisanje i liječenje Njemaca proti Hrvatima od strane matuljskog odpadnika. Njegova krpeljina, vulgo „Skovacera“, donaša izmišljene članke i dopise u hrvatskom i njemačkom jeziku, da se čovjeku gadi čitati ih, a i većina izvraćenih Njemaca, nisla mu ne vjeruje, jer znaju, da je negat, prodana mješina.

Tako primjerice napada u svojoj zadnjoj, kako rekoh „Špudacer“ nase vrijeđne zastupnike, koji da svojim postupanjem u saboru prouzročuju pokrajini slična trošaka, da su se na teret provincije obogatili i druge slične glupešti. Ovdje dani „Na r. List“ odgovara, mu tako bistveno i stvarno, da bolje ne može, a ja mislim, da bi se ogrešio o dužnost počitanja i štovanja naših zastupnika, ako bi isao pobijati ono, što talijanski plaćenik proti njima riježe.

Njegovo je bjesnilo sada baš najveće, jer se boji, da pošto je talijanskog gospodstva u Lovranu zadnjim izborima zađa predzadnji smrtni udarac, da bi mu mogli njegovi gospodari užegnuti onih sto srebrnjaka, ako Talijani ne predobjiju kod budućih občinskih izbora u Opatijskom.

Nu mi im ovim putem poručujemo, da dok bude slege, ljubavi i poštovanje rade među nama, da neće našom občinom niti drugi zapovjedati, već mi sami.

Mi se samo čudimo, kako se može naći pošten i razuman čovjek, koji takvo stvorenje uzimje u obranu?

Jedan naime naš činovnik izrazio se je negdje u ovečem državu, da i on ima pravo da živi, te je time volens nolens odobrio njegov rad, i njegovo postupanje. Nu nikako ne moremo niti udalek pomisliti, da ga je time braniti i odobravati nješto izdajničko postupanje, već držimo, da se je tako izrazio radi drožtva, u kom se je nalazio, ali to ipak mu međutim ne služi na čest!

Svakći čovjek ima pravo da živi i da skrbiti za svoj kruh, ali čovjek, koji je izdao svoj rod, svoju majku, koji je protjerao svoju od sebe zakonitu ženu, koji za Judin novac radi proti svom narodu; čovjek, koji je radi požude za novcem

kadar počiniti i zločin, koji se neprestano vučari po zatvorima i pod noge bacaju tuđje poštenje — takav čovjek po našem mišnjenju nema prava na smilovanje, jer nema prava, da se broji medju čestite članove ljudskog društva.

Poštani ured u Pazinu: Pred neko vrijeme, kad se baš radilo o imenovanju upravitelja pošte u Pazinu, pisala je neka talijanska novina, da poštinim činovnikom ondje ne treba znati hrvatskog jezika. Valjda su se nadležni čimbenici za tim poveli, pa su tako kod onog ureda na mjestene osobe, od kojih nijedna, izim upravitelja, ne zna hrvatski! Do kakvih se smješnih doista, ali i žalostnih za javnu upravu posljedica dodje time dokazuju slijedeći slučajevi. Došla stranka i pitala: „Molim Vas „Narodni list“ za N. N.“ Činovnik hoće, da nagadja, i nudi stranki popratnice, naputnice, dopisnice, zaljepke itd. Isto se dogodilo drugom, koji je pital biljegovku po 10 para. Trećemu, koji je pital 25 biljegovku po 5 para, davao je biljegovku po 50 para. Početkom ovog mjeseca ponela je stranka preporučili pismo za „Financijalno nadzorništvo u Kopru“. Činovnik izdao predatniku sa oznakom „Financijalno u Kopru“. Kad je to stranka opazila, zamolila je činovnika, neka predatnik upotpuni i napiše k o m u je pismo naslovljeno. Činovnik jednostavno iza rieti „Financijalnom“ dodade riet „k o m u“. Te nepodobstine donašamo do znanja e. kr. ravnateljstvu pošta, da providi i istim učini kraj.

Iz drugih krajeva:

Premještenje u tršćansko-koparskoj biskupiji: Dužnovni pomoćnik g. Poropat Jure u Buzetu premješten je u istom svojstvu u Oprtalj, a odavde ide na njegovo mjesto g. Blaž Valtoraz duž. počnočnik tamo.

Nemožemo čestitati ni našim Bužanom ni Oprtaljem na tom pridobici!

Pišu nam iz Štaj. Graca: Prešte subote bilo je ovdješnje hrv. akad. društvo „Sloboda“ na jugodnju iznenadeno posjetilo zastupnika hrvatskoga zastupnika iz Istre prof. Vjekoslava Spinčića.

Zaustaviv se radi svojih privatnih poslova — putem iz Beča u Trst — nekoliko sati u Graču, pohodio je, praćen nekoliciom istarskih dječaka, društvo „Slobodu“, koje je baš te večeri imalo svoju redovitu mjesecnu sjednicu. — Primljen s velikim odusjevljenjem i biranim rietima pozdravljen od predsjednika „Slobode“, uzvratio je, da mu je rečena draga da je mogao posjetiti to društvo za koje je sa više strana čuo, da je baš „uzor“ akademičkog društva, prožeto najljepšim i najzdravijim načelima. — Preporučio nam, da radimo kako smo započeli, da napredujemo i uznastojimo čim prije svršiti nauke, e da se povratimo u gnjezdā iz kojih smo ovamo izletili, gdje nas čeka velika zadaća: sirenje narodne svijesti u narodu.

Na uspomenu toga liepog dana po naše društvo, sabralo se je medju članovima svotica od K 22 za „Družbu sv. C. i M.“, na što se naš dijeli zastupnik u ime „Družbe“ i kao predsjednik iste liepo zahvalio. — „Slobodasi“ sakupili su u nekoliko mjeseci već liepu svoticu za „Družbu“, a njihova je najživljija želja, da društvo „Sloboda“ čim prije postane članom utemeljiteljem.

Nakon svršene sjednice odpratili smo prisutni članovi vrloga zastupnika do kolodvora, gdje smo se s njim najsrdačnije rastali. „Burni Živio Spinčić“ oris se kolodvorom sve dok nam vlaka nestade iz voda.

Leš branitelj. Nedavno priobčila je tršćanska „Edinost“ vies, u kojoj je pokarala crnogorske oblasti na Cetinju, sto upotrebljavaju na službenom pečatu za mjesto Cetinje i talijanski naziv „Cettigne“, i što šalje uprava službenog lista „Glas Crnogorca“ svoj list jednoum slavenskom listu u Trstu u zanimenju pod naslovom „Triest“.

